

Itämeren viljelijöiden ympäristöpalkinto

1. sija, Suomen kansallinen kilpailu

Vapolan tila

Voittajatilalla hoidetaan karjan lisäksi myös luonnon monimuotoisuutta, maisemaa ja erityisesti vesistöjä

Vapolan tila sijaitsee Uudessakaupungissa Paulähteen kylässä. **Katariina Vapola ja Jyrki Ankelo** ovat viljelleet emännän sukutilaa kevästä 2003 asti. Tilan tuotantosuuntana on emolehmätuotanto ja Aberdeen Angus -jalostuskarjan pito.

Vapolan tilan tavoitteena on viljellä maitaan ja hoitaa karjaa niin, että vesistö ja muu luonto kuormittuu toiminnasta mahdollisimman vähän. Tila on ottanut toiminnassaan ympäristön huomioon kokonaisvaltaisesti, ja sen käytössä on lähes kaikki tiedossa olevat toimenpiteet, joilla voidaan edistää vesiensuojelua.

Tilalla on satakunta emolehmää ja peltopinta-ala on vuokramaineen 92 hehtaaria. Metsää on 100 hehtaaria. Tila haluaa osoittaa, että tehokasta ja tuottavaa maataloutta voidaan harjoittaa ympäristöä kunnioittaen.

Vapolan tilan karja syö esikuivattua säilörehua, jolloin ei synny puristenestettä. Kuva: WWF / Toni Lampinen

Ravinteet talteen ja päästöt kuriin

Tilan emolehmäpihaton jaloittelutarha on salaojitettu, ja sen yhteydessä on laskeutusallas, jonka avulla voidaan ottaa ravinteet talteen tarhan likavesistä ja seurata veden laatua. Tavoitteena on saada laskeutusaltaaseen kertyvä ravinnepitoinen liete hyötykäyttöön peltojen lannoitteeksi. Jaloittelutarhalla lähtevän ojan ja naapuritilan ojen risteykseen on rakennettu monivaikutteinen kosteikko, joka sekä mahdollistaa sinne laskevien ravinteiden talteenoton ja veden laadun seurannan. Tarhan käytöstä ja kosteikon hoidosta pidetään päiväkirjaa.

Talviaikaisen kasvipeitteisyyden, suorakylvön ja luonnonmukaisen tuotannon on osoitettu vähentävän ravinteiden huuhtoutumista vesistöön. Esimerkiksi nurmen viljelyssä suurimmat ravinteiden huuhtoutumisen ja kasvihuonekaasujen päästöriskit liittyvät nurmen kyntöön. Nurmen uusiminen suorakylvöllä vähentää näitä riskejä. Ravinnepäästöjä vähentää myös lannan levittäminen kasvukaudella, jolloin ravinteet menevät suoraan kasvien käyttöön.

Tilan katetut ja tiivis pohjaiset lantalat sekä estävät ravinnevalumia että vähentävät tehokkaasti metaanipäästöjä. Karja laiduntaa perinnebiotooppi- ja maiseman monimuotoisuusalueilla, joilla ei saa antaa eläimille lisäruokaa. Näin maaperä vähitellen köyhtyy, mikä vähentää ravinnehuuhtoutumia. Vaikka maaperä köyhtyy, niin karjan ansioista alueen pieneliöstö ja maiseman monimuotoisuus rikastuu. Luonnonlaitumet ovat mahdollistaneet karjakoos kasvattamisen ilman uuden pellon raivaamista.

Vapolan tilan ympäristötoimenpiteitä:

- Talviaikainen kasvipeitteisyys (nurmenviljely)
- Lannan levitys kasvukaudella, jolloin ravinteet menevät suoraan kasvien käyttöön.
- Lannoitteena käytetään ainoastaan oman karjan kompostoitunutta lantaa. Lannan kompostoiminen betonipohjaisessa lantalassa estää kompostoitumisen aikaiset ravinnehuuhtoumat.
- Kosteikon rakentaminen ja hoito, jolloin sinne laskevat ravinteet saadaan talteen.
- Jaloittelutarhan ravinteiden talteenotto ojituksen ja laskeutusaltaan avulla, ja lietteen hyötykäyttö lannoitteena.
- Katetut ja tiivispohjaiset lantalat
- Eläinsuojissa on kuivikkeena turvetta ja olkea, joita käytetään myös lannan ja virtsan imeyttämiseen.
- Ravinnetaselaskenta
- Nurmen uusiminen suorakylvöllä. Näin vähennetään ravinteiden huuhtoutumista ja kasvihuonekaasupäästöjä.
- Esikuivatun, säilöntäaineettoman säilörehun käyttö, jolloin ei synny ravinteikkaita puristenesteitä.
- Maiseman ja luonnon monimuotoisuuden ylläpito (laiduntaminen pelloilla, metsäsaarekkeissa ja luonnonhoitoalueilla sekä kosteikon hoito)
- Perinnebiotooppialueet, joista suurin osa sijaitsee Natura-alueilla
- Aktiivinen uuden ympäristöhoitotiedon hankinta ja soveltaminen käytäntöön sekä tiedon ja kokemusten jakaminen.
- Luomutuotanto
- Tilalla ei ole ennen luomuun siirtymistäkään käytetty mitään torjunta-aineita.
- Vanhojen öljysäiliöiden tilalle on ostettu vuonna 2006 uusi, normit täyttävä farmarisäiliö, joka tarkastetaan säännöllisesti.
- Tilan kotitaloudessa syntyvät biojätteet kompostoidaan lämpöeristetyssä, asianmukaisessa kompostorissa.

Lisätietoja Vapolan tilasta: www.vapola.fi